

[Indenrigsministeren]

Indenrigsministeriet vil på baggrund af denne redegørelse overveje de praktiske muligheder for at iværksætte en lignende ordning for såvel civile værnepligtige som værnepligtige i det statslige regionale redningsberedskab, eller om det er mere tilrådeligt på anden måde at tilgodese de pågældende værnepligtiges behov for arbejde og uddannelse efter værnepligtstjeneste.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om aktiveringsordning ved hjemmehjælp og dagpasning af børn. (Udvidelse af aktiveringsordningen).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 24/2 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Grete Schødt (S):**

Lovforslaget, som i dag er til første behandling, er en udvidelse af den aftale, der blev indgået mellem syv partier i Folketinget den 8. maj 1992, om aktiveringsforanstaltninger for ledige.

Det handler om en ordning, der har midlertidig virkning, nemlig til den 31. december 1993, og som giver kommunerne mulighed for at beskæftige ledige hjemmehjælpere, sygehjælpere, pædagoger og pædagogmedhjælpere, delvist finansieret af den lediges dagpenge. Denne ordning har imidlertid vist sig at have forholdsvis begrænset beskæftigelsesmæssig effekt, og derfor hilser Socialdemokratiet dette lovinitiativ velkomment.

Aktiveringsforliget var målrettet til ældreområdet og børneområdet. Hensigten var rigtig, men vi må erkende, at der var nogle barrierer, der gjorde, at aktiveringsforliget ikke er slået godt nok igennem. Med dette lovforslag ændres ordningen derfor på en række områder.

De væsentlige ændringer er, at kravet om forudgående ledighed nedsættes fra 13 til 4 uger. Samtidig åbnes der mulighed for, at andre personalegrupper inden for ældresektoren også kan komme i betragtning omkring aktive-

ring. Beregning af den ugentlige arbejdstid ændres, så den samlede udbetalte løn svarer til dagpengene. Sidst og ikke mindst stilles de aktiverede lige med de øvrige ansatte, når det gælder sygdom, barsel og ferie.

Jeg vil godt understrege, at dette ikke er en model, der løser kommunernes problemer, når det gælder en bedre service over for de ældre og en bredere service over for børnefamilier med hensyn til at få deres børn passet. Det handler om at tilføre kommunerne de nødvendige ressourcer, der gør det muligt med det personale, der skal til, at opfylde de dagsaktuelle opgaver. Vi kan simpelt hen ikke nøjes med at tilføre dette område kunstigt åndedræt. Der kræves permanente, rigtige stillinger med uddannet personale, netop på disse to områder. Jeg håber, at fremtidige initiativer bliver af en karakter, der styrker disse områder.

Med disse ord vil jeg anbefale lovforslaget til videre behandling i udvalget.

Karen Højte Jensen (KF):

Som allerede nævnt bygger dette lovforslag på en tillægsaftale til aftalen af 8. maj 1992 om aktiveringsforanstaltninger for ledige, indgået mellem den daværende regering og syv af Folketingets partier.

Det overordnede formål med lovforslaget er gennem konkrete lovændringer at få flere i beskæftigelse. Dette er helt i tråd med den konservative folketingsgruppes holdninger. Dette formål fremmes bl.a. gennem nedsættelse af den forudgående ledighed fra 13 til 4 uger, og det drejer sig både om de personer, der skal aktiveres i forhold til ældreomsorgen og i forhold til børnepassningsområdet. Herudover stilles der ikke noget krav om uddannelse, men det overlades til en lokal afgørelse at vurdere kvalifikationer og eventuelt etablere kurser for de pågældende ledige.

Det har været fremført, at ledige intet økonomisk incitament har under den nuværende ordning til at gå ind i aktivering. Det er naturligvis et problem, og derfor rådes der med forslaget bod på dette gennem ændring af den ugentlige arbejdstid.

Her er tale om et forslag, der både gør passive midler aktive, forbedrer servicen til de ældre og betyder, at flere forældre kan få deres børn passet. Fra konservativ side skal vi tilsige forslaget en hurtig udvalgsbehandling.

Erik Larsen (V):

Da Venstres ordfører desværre ikke kan være til stede, skal jeg på Venstres vegne sige følgende:

Dette lovforslag er et supplement til aktiveringsforliget af 8. maj 1992, som Venstre også tog del i. Ved forliget dengang havde man en forventning om, at det ville aktivere ca. 9.100 ledige, bl.a. i forbindelse med hjemmehjælp og i daginstitutionerne, men dette har vist sig ikke at kunne holde. Derfor denne udvidelse af forliget.

Udvidelsen drejer sig primært om 5 punkter, hvoraf jeg gerne vil fremhæve pkt. 1: at der ikke stilles nogen uddannelseskraav, men kommunen vurderer, om den enkelte har de kvalifikationer, som anses for nødvendige til at udføre jobbet. Dette kan jo føres tilbage til den tidligere regerings lovforslag om frit valg af hjemmehjælp, hvor der heller ikke blev stillet uddannelseskraav.

Det er også en fordel, at aktiveringsordningen udvides til at omfatte kommunens øvrige serviceydelser inden for ældreomsorgen.

Venstre har en forventning om, at nedsættelsen af den forudgående ledighedsperiode fra 13 uger til 4 uger nøje bliver fulgt af indenrigsministeren, så loven ikke fører til en jobrotation, men medfører en reel aktivering af de ledige.

Alt i alt synes vi, at dette lovforslag er et positivt supplement til det oprindelige aktiveringsforlig. Venstre vil støtte forslaget.

Pernille Frahm (SF):

SF vil selvfølgelig også støtte dette lovforslag. Det er et forsøg på at få aktiveringsforliget til at fungere noget bedre, og det er da med stor glæde, at jeg er ordfører ved et forslag, der forhåbentlig skal tilføre ældreområdet nogle flere ressourcer.

Jeg er ganske enig med Socialdemokratiets ordfører, fru Grete Schødts, om, at det område altså ikke kan nøjes med lappeløsninger og midlertidige ordninger, men at der er et stort behov for en væsentlig tilførsel af ressourcer i form af permanente stillinger med uddannet personale. Men nu står vi altså med dette forslag, som forhåbentlig vil betyde dels en øget aktivering af de folk, vi har brug for at aktivere, og dels nogle flere hænder på dette område.

Jeg skal for at sikre mig, at vi ikke kommer til at begå nogle fejltagelser, spørge, om forslaget også omfatter de områder, som normalt kræver autorisation, altså om f.eks. sygeplejersker og ergo- og fysioterapeuter også er omfattet. Det har jeg ikke helt kunnet gennemskue af teksten i lovforslaget, og derfor vil jeg gerne spørge indenrigsministeren om det.

Poul Nødgaard (FP):

De fire lovforslag på beskæftigelsesområdet, der er til behandling i Folketinget i dag, er udtryk for, at den erfaringsperiode, der har været, har vist, at de stramme bestemmelser har haft til følge, at der ikke har været nogen særlig beskæftigelsesmæssig effekt. Nu lægges der så op til diverse lempelser, og om dette får den ønskede virkning, kan der måske sættes spørgsmålstegn ved.

Indenrigsministerens del af dagens beskæftigelsespakke vedrører området for hjemmehjælp og dagpasning af børn. De tiltag, der lægges op til på ældreområdet, hilser Fremskridtspartiet med tilfredshed. Der er ikke længere kun tale om øget indsats på hjemmehjælpsområdet, men ordningen udvides til at omfatte hele spektret for de ældre. Dette vil falde fint i tråd med en god ældrepolitik, og vi må så håbe, at kommunerne vil medvirke mere aktivt, når reglerne på en række områder bliver mere smidige, således som det er nærmere skitseret i bemærkningerne til lovforslaget.

Jeg vil gerne stille indenrigsministeren et par rent praktiske spørgsmål om noget, som jeg mener vil blive ret så vanskeligt at administrere. Kommunerne kan nu ansætte personer, der har været ledige i fire uger, og det er jo flot, at nogle kan komme i gang så hurtigt, så det har jeg ingen bemærkninger til; men det rejser det relevante spørgsmål, hvordan man hindrer, at kommunerne ansætter de ledige efter fire ugers forløb med 80 pct.s statsrefusion og derved eventuelt undgår at besætte ledige hjemmehjælperstillinger, der alligevel skulle have været besat.

Nu kan indenrigsministeren jo spørge mig, hvordan Fremskridtspartiet dog kan tro, at ansvarlige kommuner vil kunne finde på noget sådant.

Her må vi jo ikke glemme, at kommunerne er hårdt pressede, hvilket en gennemgående særdeles dårlig likviditet er det bedste bevis

[Poul Nødgaard]

på. Derfor vil jeg påpege, at det kan blive overordentlig vanskeligt at administrere de regler, der vil følge lovens vedtagelse, selv om der står i den gældende lov, at kommunerne senest den 10. hverdag i maj skal fremsende revisionspåregnede årsopgørelser over lovens konsekvenser i den enkelte kommune til Indenrigsministeriet.

Med det her fremførte vil jeg blot nævne, at det efter Fremskridtspartiets opfattelse ikke bliver en lov, der vil blive let at administrere. Hertil kommer, at de økonomiske konsekvenser for såvel staten som kommunerne er vanskelige at bedømme. Dette er også klart fremført i bemærkningerne.

Med hensyn til bestemmelserne om dagpasning af børn vil jeg gerne fremføre, at den kæmpeindsats, der gøres i kommunerne for at nedbringe ventelisterne eller helt afskaffe dem, har betydet, at der er ved at være meget stor mangel på uddannede pædagoger. De ledige, der så kan blive tale om at beskæftige på børneområdet, må derfor i sagens natur blive det, der hedder uuddannede. Det bringer mig frem til et spørgsmål til indenrigsministeren om, hvorledes f.eks. BUPL vil se på, at en skare af ikkeuddannede kommer ind og varetager pasning af børnene. Jeg spørger blot.

Jeg skal ikke forlænge mit indlæg yderligere, men blot sige, at Fremskridtspartiet under udvalgsarbejdet vil søge uafklarede spørgsmål besvaret, og specielt på ældreområdet vil vi se med megen velvilje på det foreliggende lovforslag.

Addi Andersen (CD):

CD er tilfreds med den indgåede tillægsaftale om aktiveringsordninger for ledige, som et stort flertal af partierne i dette Ting har indgået for at styrke aktivitetsbestræbelserne inden for ældre-, dagpleje- og daginstitutionsområdet.

Især inden for disse fagområder er der efter CD's mening god grund til at styrke indsatsen – ikke bare for de lediges skyld, men også for de utrolig mange mennesker, der hver dag er afhængige af den service, disse fagområder tilbyder, en service, som er nødvendig for, at vort samfund kan fungere effektivt.

Lovforslaget er set med CD's øjne en forbedring af den gamle aktiveringsaftale på et af de områder, hvor det siden har vist sig, at den

ikke slog klart og tilfredsstillende igennem. Det viste sig, at aktiveringsaftalen for visse grupper på hjemmehjælpsområdet og vedrørende dagpasning af børn ikke fik den ventede beskæftigelseseffekt. Flere organisationer og kommuner har fremført, at ledighedskravene var for stramt opstillet, og at de økonomiske incitamenter ikke var tilstrækkelige til, at de ledige ville benytte ordningen.

CD finder det helt naturligt, at der rettes op på dette. Derfor støtter CD de fem punkter, der er opstillet i lovforslaget, og vil se velvilligt på forslagens videre behandling.

Vibeke Grønbæk (RV):

Det lovforslag, der her foreligger til behandling, er jo en opfølgning og en styrkelse af det aktiveringsforlig, der blev indgået blandt Folketingets partier sidste år i juni.

Det var et aktiveringsforlig, der bl.a. havde til formål at få flere ledige i arbejde på ældre-, dagpleje- og daginstitutionsområdet, og det blev til med bidrag fra de forskellige partier. Der blev hugget en hæl og klippet en tå, men der kom et tilfredsstillende forlig ud af det.

Nu viser det sig imidlertid, at der var visse problemer, og det er derfor, man nu kommer med dette forslag, hvori der indgår nogle ændringer. Det er bl.a. et problem, at det er en for snæver gruppe, der kan benytte sig af ordningen, og derfor har den en forholdsvis begrænset effekt. Det var heller ikke meningen, at en ledig, der er med i denne aktivering, skulle have mindre ud af at være i arbejde end af at være på dagpenge. Det skulle der nu være rådet bod på med bl.a. denne ændring.

Vi ved, at der bliver flere ældre, samt at Danmark oplever et sandt babyboom i disse år, og det medfører selvfølgelig et øget behov på disse områder. Med dette lovforslag har vi dels ønsket at hjælpe kommunerne, dels har vi også en principiel holdning, der går ud på at få flere ledige ud på arbejdsmarkedet.

Det Radikale Venstre finder, at de såkaldte fem ændringspunkter, der er omtalt i lovforslaget, er med til at styrke aktiveringen. Specielt vil jeg fremhæve, at kravet om de aktiveredes forudgående ledighed nedsættes fra 13 uger til 4 uger. Det er særdeles fornuftigt, da man som arbejdsløs så får mulighed for at komme ud af en passiv hverdag, som man måske er blevet tvunget ud i ved at blive fyret fra sin arbejdsplads.

[Vibeke Grønbæk]

Desuden finder vi, at det er udmærket, at man udvider ordningen til at omfatte kommunernes øvrige serviceydelser inden for ældreomsorgen. Der er brug for alle hele vejen rundt, når vi ser på det område.

Bekæmpelse af arbejdsløsheden er Folketingets største og vigtigste opgave, og ethvert tiltag vil blive modtaget positivt fra Det Radikale Venstres side. Vi ved godt, at vi ikke fjerner arbejdsløsheden med dette forslag, men det går dog i den rigtige retning, det skrider fremad – langsomt, men trods alt. Ethvert skridt i indsatsen mod ledigheden er vigtigt for os. Derfor så ser vi også frem til Socialkommissionens rapport, der kommer til påske; dér vil vi få en pejling af, hvilke veje vi også kan gå for at få den alt for store ledighed sat ned.

Det er nu op til kommunerne at være med til at gøre aktiveringsforliget succesrigt ved at ansætte flere i ældreplejen og i pasning af flere børn.

Med disse ord skal Det Radikale Venstre støtte forslaget.

Glønborg (KRF):

Forslaget gavner de arbejdsløse, de ældre, børnene, forældrene, så naturligvis er man glad for sådan et forslag, og jeg vil sige, at fra Kristeligt Folkepartis side har vi lige fra begyndelsen meget gerne villet gå videre, end vi gjorde ved aktiveringsforliget, sådan som vi fik det aftalt forrige år.

Jeg vil gerne udtrykke min anerkendelse af den vilje, der har været fra begge sider af det politiske spektrum til at gå videre, end man ønskede i første omgang. Jeg ved udmærket godt, at det at ændre på et forlig somme tider kan være svært, fordi det kræver, at alle de partier, der har været med til det, er fleksible, er imødekommende. Men jeg ved også, at det har været meget, meget let for Kristeligt Folkeparti at gå med til denne udvidelse, og jeg ved også, at det måske på nogle felter har været lidt vanskeligere for nogle andre partier. Derfor vil jeg gerne sige tak for imødekommenheden, en imødekommenhed, som jeg ved vi ikke har fået for Kristeligt Folkepartis blå øjnes skyld, men fordi det gavner de mennesker, som det drejer sig om, og det er også sådan, vi her i Folketinget skal optræde.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Tak for den positive modtagelse, som forslaget har fået. Ikke blot bemærkningerne under debatten her i dag, men også de reaktioner, der er kommet fra de kommunale organisationer og fra forbundene, udtrykker alle tilfredshed med de ændringer, der er foreslået. Jeg synes, man kan sige, at de udtrykker tiltro til, at vi med opstramningen vil kunne øge aktiviteten inden for ældre- og dagpasningsområdet. Jeg synes egentlig, at Kristeligt Folkepartis ordfører sagde det meget præcist: Her står vi med et forslag, som både gavner befolkningen og de ledige, og som vil give en bedre service. Det har derfor typisk været et af den slags forslag, hvor alle parter i Folketinget var indstillet på at ændre i de betingelser, der oprindeligt var stillet op i det første aktiveringsforlig. Jeg synes, det er en fin tilkendegivelse af, at Folketinget og partierne ikke altid er så meget stivstikkere, som det indimellem skildres, når man diskuterer det politiske arbejde.

Om selve forslaget vil jeg i øvrigt godt sige, at det følger jo af det, at lovens personkreds udvides, og at det overlades til kommunerne at sikre, at de aktiverede har de fornødne kvalifikationer til at opnå beskæftigelse inden for ældreområdet. Er de nødvendige kvalifikationer ikke til stede, er det kommunernes ansvar i en introduktionsperiode at give mulighed for oplæring af de ledige.

I den forbindelse vil jeg godt besvare det spørgsmål, som fru Pernille Frahm stillede om, hvordan det forholder sig med arbejdsløse, hvortil der stilles nogle ganske specifikke krav. Jeg vil godt understrege, at de nuværende autorisationskrav inden for f.eks. sygepleje- og ergo- og fysioterapiområdet naturligvis skal opretholdes. Hvis det er nødvendigt for at undgå usikkerhed på det område, er jeg helt villig til at overveje en præcisering i teksten i form af et ændringsforslag.

Jeg er som sagt glad for de positive meldinger, der er kommet under debatten her i dag, og jeg er glad for, at alle er indstillet på, at udvalgsarbejdet skal gå hurtigt, så loven kan træde i kraft meget hurtigt. Der er jo tale om en midlertidig ordning, som udløber med udgangen af dette år, så det er vigtigt, at vi arbejder hurtigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Orlovsydelse til ledige, til selvstændige og under frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

Sammen med denne sag foretoges de under nr. 4 og 5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 208:

Forslag til lov om ændring af lov om orlovsydelse til uddannelse. (Udvidelse af orlovsperioden og personkredsen m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 209:

Forslag til lov om ændring af lov om forældreorlovsydelse. (Udvidelse af orlovsperioden og personkredsen m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

De lovforslag, som vi her behandler, er forslag til ændringer af den aftale, der blev indgået, da vi sidste forår forhandlede om en aktiveringsaftale, og det gjorde vi på baggrund af en

arbejdsløshed på 310.000. Der blev sagt dengang, at med disse aktiveringsordninger – når de nu kom igennem her i Folketinget – ville der blive 58.000 færre ledige. Det var det tal, daværende finansminister Henning Dyremose lovede at aktiveringsaftalerne ville give.

I Socialdemokratiet advarede vi imod disse superoptimistiske skøn. Vi fandt tiltagene utilstrækkelige, om end de var et skridt i den rigtige retning. Vores nuværende arbejdsminister beskyldte finansministeren for at fremme politikerleden ved at komme med tal, der ikke havde hold i virkeligheden. Det viste sig desværre, at hun fik ret, det viste sig desværre at holde stik: I dag står vi med udsigten til over 350.000 ledige uden at kunne skue nogen væsentlig forbedring af situationen.

Jeg tror, vi må konstatere, at det kan være svært for befolkningen at forstå, at ledigheden synes at vokse i takt med, at vi forsøger at løse problemerne. Det er altså de hidtidige aktiveringsordningers manglende gennemslagskraft, der er den primære baggrund for, at syv partier i Folketinget satte sig ned og og forhandlede en omlægning af aktiveringsaftalen igennem. Det er de tre lovforslag, der nu er kommet ud af denne aftale, vi skal behandle her i dag.

Hvad er så de reelle ændringer i lovforslagene?

For det første indeholder lovforslagene orlovsmuligheder for ledige og selvstændige og ydelser til frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet. Det er nyt, at ledige på denne måde kan blive fritaget for deres rådighedspligt og stadig bevare en ydelse på 80 pct. af dagpengemaximum. Ligeledes er det nyt, at selvstændige kan få denne ydelse. Begge tiltag finder vi i Socialdemokratiet positive. På arbejdsmarkedet bør der gælde regler, der sikrer alle lige muligheder for orlov. Her både til uddannelse og til børnepasning.

Med hensyn til mulighederne for at få støtte under frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet finder vi det klart positivt, at dette nu kan lade sig gøre. I Danmark har vi et stort ansvar over for en række af verdens kriseramte områder, og på denne måde kan vi sikre, at flere økonomisk kan overkomme at yde deres bidrag. Vi har jo set, at der er meget stor interesse for sådant arbejde, men at det selvfølgelig har været uoverkommeligt at betale af egen lomme. De organisationer, det drejer sig om, har som re-